

Erih Dvinger:

Armada za žičnimi plotovi

Za Prosveto prevedel Tone Selickar

Sedaj se spomijam, da sem že parkrat videl ob njegovi postelji mladega avstrijskega oficirja v rdeči bolniški halji. Ima glavo kakor kak glasbenik in na levo nogo šepa.

"Ali je to tvoj poročnik?" sem ga vprašal. "Da," je dejal gozdar. "Nisem ga poznal, toda je od mojega polka, zato pride vedno..."

Tega ne razumem. Kaj ga je privedlo do tega, da se je pričel zanimati zame — nak, to mi ne gre v glavo. Kljub temu pa me napravljajo njegovo dejanje srečnega kakor najlepše dejanje Poda ali Brünna. Pod in Brunn sta tovariša iz polka, med njima sem se vzgojil za junjerja, poleg tega pa me poznata tudi s fronte. Ta pa, ki me preje nikoli ni videl, nikoli govoril s menoj...

Seveda, tudi bistvo Poda in Brünna me potrjuje v verj, da je še dobro v človeku, in obupal bi, če bi ne imel teh preprostitih dragoncev okoli sebe. Ta mala pozornost, povrhu še v trenutkih, ko nimam nobenega svojih kameradov okoli sebe me tako osrečuje, kakor me še ni v svojem življenju.

Cigareta mi je povzročila omotico. Ali pa je samo veselje? Zopet sem se zatopil v premišljevanje. Kako je mogoče, da so vsi ti ljudje še pred kratkim neusmiljeno morili? Sam sem to delal — ali pa bom mogel še, sedaj, po tem obdobju s temi pohabljenici —?

Ne, marsikaj se ne razumem. Ali ni strašno težko spoznati, da niso vsi ti pohabljenici žrtve nesreč, dela, temveč onega strahnega, ki ga niso hoteli? Ali ni skoraj neverjetno, da so vse to povzročili ljudje, da je ono brezdušno truplo na vozičku pokončal človek, ki ima razum, s svojo lastno roko. Njega ni uničila brezdušna mašina! In kar je ostalo od njega, je porezal zopet človek, človek...

Moj živci so razdraženi — zato take misli! Na fronti bi drugače mislili! Tu pa...

Misliti moram na Schnarrenberga, na mojega hrabrega podčastnika. Ali je še vedno stari, ali tudi on...? Mi vsi smo storili le svojo dolžnost, pa tudi nismo imeli časa, da bi mislili na take stvari. Branili smo se in napadali. Tu pa, zadaj za vojsko... Poleg tega pa je naša bolnica v grudeckijevi kasarni najboljša ruska vojna bolnica, nekaka paradna bolnica za ruske velike kneze, paradna bolnica za nevarne komisije! Mnogo tisoč drugih bolnic pa je v tej neizmerni zemlji, kamor nihče ne pogleda... Kako neki je tam?

Tu so obstale misli. Sedaj bi najraje kričal. Kaj je v teh trenutkih škaflija cigaret in konserv, položena od neznanh rok na mojo posteljo samo zato, ker so me videle trpeti? Vendar pa so te cigarete simbol v težkih urah, simbol človeštva, v katerega naj verujem kljub vsemu...

Proti večeru je nastalo v sobi razburjenje. Sušljali so o nekkih novih transportih in nekem povelju, po katerem bodo od sedaj naprej zdravili ujetnike njihovi lastni zdravniki, ker je ruskih ranjenecov toliko, da primanjkuje njihovih zdravnikov.

Na dan moje amputacije me je prešinilo. Potem me bo amputiral nemški zdravnik... Potem ne bo nobene nevarnosti... Potem bom prestal...

Poizvedoval sem povsod. Upam, da ni latrina, kakor onih sto in sto sušljanj in novic, s katerimi nas vsak dan preplavljajo, ki pa so vse same fantazije, zvalene na straniščih. Ne, tokrat bo menda le res... Ah, saj bi bila najpametnejša resnica, kar jih je bilo na svetu!

Valentin Katajev:

SAMOMORILEC

S strani državljana je bilo to v vseh pogledih svinjarija. Samo zato se je sklenil umrtiti, ker po kazenskem zakoniku samomor ni prepovedan. Skratka, neki državljani se je, razočaran nad sovjetsko upravo, sklenil zvrniti s obrazom v grob. Zalostno, toda resnično.

Ko je državljani prejel redno plačilo in kompenzacijo za nezrabiljeni dopust, je mrlično napisal smrtno ostanilo, ga poslal mestnemu odboru, ter kupil v trstu velik in lep šebelj, kočček toaletnega mila in tri metre vrvi. Potem je šel domov, postavil k steni stol in stolpil nanj.

Kr-r-rah! "Vrag naj ga vzame! To naj bo tvoj stol? Niti mladega, inteligentnega samomorilca ne more držati! In temu naj se pravi borba za dobro kvaliteto? To naj bo lesni trst? Tfu!"

Toda državljani ni bil eden od teh ljudi, ki se uklonijo pod udarci usode, ki ni nič drugega kakor teorija verjetnosti! Zlezel je na okno in pričel zabijati šebelj v zid.

Kr-r-rah! "To je lep šebelj, ki se tako hitro skrivi! Borba za kvaliteto! Hvala! Le na kaj naj se pošten človek še obesi? Ne bo šlo drugače, kakor da privoščem

Kaj ni bolj birokratičnega, kakor to, da ne smejo ujeti zdravnikov pomagati svojim lastnim kameradom? Kaj ni najbolj naravno, namesto zbirati te ljudi v vojnih taboriščih in jih prepustiti brezdelju, kakor to, da se posvetijo negi in zdravljenju svojih rojakov —?

Po večerji, dobili smo vedno črno kašo, ki jo niso preneali naši izmučeni žolodci, sem videl, da se je prikrat, odkar je ležal v tej sobi, dvignil oni s prestreljenimi modli. Prišel je naravnost k meni, s širokimi koraki, in me je gledal, kakor da se je baš prebudil iz strašnih sanj.

"Ti, povej no," je pričel, "saj si izobražen in moraš pravzaprav vedeti — ali se more tudi brez?"

"Kaj pa, kamerad?" sem ga vprašal raztresen.

"Meni so namreč —" odpel si je hlače in je z roko naznačil, da so mu odrezali. — "Se ne da, kaj ne?"

Ali mu naj povem resnico? Ne morem. "Ze," sem mu dejal, "mislim, da se da, četudi... Samo nič otrok, mislim..."

"Tako..." je dejal hripavo, "samo nič otrok..." Nekaj časa je molčal, parkrat globoko vzdihnil, potem pa je potegnil izrajačo sliko in mi jo pomolil pred oči. Široka, dobrodušna ženka je tam — pravcata valilna mašina, bi dejal Brunn.

"Moja žena," je kratko dejal. "Nismo si še mogli privoščiti otrok, premalo denarja. Ona pa bi jih rada imela šest, šest najmanj. Brez otrok da ni življenja, pravi vedno..."

In je šel zopet v svojo posteljo, se vlegel in ni spregovoril z nikomur več, dokler ga niso poslali v Sibirijo.

Ko so me naslednje jutro preneali v operacijsko sobo, je stal pri mizi resnično avstrijski polkovni zdravnik. "Sedaj je prišel naš najmlajši!" je dejala lepa sestra in se mi nasmejala.

Zdravnik se je obrnil k meni, in me nekaj časa molče opazoval. "No, kaj pa je z vami?" je dejal potem.

"Amputiran bom," sem dejal polglasno. "Amputiran? Nemisliti!" se je razvel.

Začuden sem ga gledal. On pa je odvezal ovoj, potegnil cevko iz rane, porinil nato nek instrument v odprtino in nejevolno stresal s glavo. "Nezaslišano!" je mrmral pred se. "S kom pa so vas zadnji čas zdravili?"

"Z jodom, gospod štabni zdravnik." Videl sem, da bi rad izustil kako krepko, pa ni tvegal zaradi sestre. "Za enkrat še ni potrebna amputacija," je na kratko ugotovil.

Moje rane so znova natančno očistili, pokrili jih s mokrimi kompresami — nič drugega. Pol manj boli kakor pri prejšnjem zdravljenju. Od tega hipnega preokreta sem bil tako razburjen, da sem nehotno segel po njegovih roki. "Ze dobro, ze dobro," je dejal osorno, toda preko njegovega obraz je zletel smehljaj. "Prosim naslednjega..."

Ležal sem v postelji blažen, kakor da bi kdo prinesel novico o miru. Božal sem svojo nogo in si popeval. Ali je mogoče, o Bog? Ali ni to samo privid grozovice? Všečipnil sem se v svojo rešeno nogo, obrisal si oči, potipal svoje čelo. Ne, pri polni čisti zavesti sem, saj je vendar jutro. In vse, vse je resnično...

Popoldne je prišel Pod. "Ne bom amputiran, Pod," sem mu zaklical nasproti. Pod je ostrel. "Mislim sem, da danes?"

(Dolje prihodnja)

vrvice na lestenec. Ta je še starorežimski. Ne bo se odtrgal. Državljan je privezal vrv na lestenec, napravil elegantno zanko in jo pričel drgniti s milom.

"Kakšno milo pa je to? Prvič se sploh s njim ne da drgniti, drugič pa diši po amarnicah, ampak kvečjemu, oprostite, da se tako izrazim, po kakem koslu. Kar odvratno mi je obesiti se."

Pa je vedarje prezrl to odvratnost vtaknil glavo skozi zanko in skočil v prazno.

Kr-r-rah! "Naj bo ta preklicana vrv trikrat preletela! Kaj je to sploh vrv? Na najlepšem mestu se pretrga. Prosim, prepričajte se... Kvaliteta..." Da so moje oči morale kaj takega videti...

"Vrag naj vzame vse skupaj! Poizkusim kaj enostavnejšega. Aha! Kuhijski nož. 'Ali prebodem padem, ali pa bo strelca šinila mimo mene,' tako se ne kje bere."

Kr-r-rah! In strelca je zares šinila mimo: roka na eno stran, rezilo na drugo. Državljan se je divje zakrohotal:

"Bodite uverjeni! Ha-ha-ha! Kvaliteta! Kaj naj zdaj še poizkusim?"

NAZNANILO

iz upravitelstva lista Prosveta

Naznanja se, da je cena oglaševanja na sredini tedaja zvišana. V dnevniku, druge dneve izven sredine tedaja je kakor prej. To velja za člana, društva in druge posameznike.

Najvišja cena za palec prostora v dnevniku izven sredine tedaja je 50c; v sredini tedaja po \$1.00 za enkratno priobčitev. Za oglaševanje po velikosti prostora. Kadar pošljete oglaševalce vselej, kateri dan tedaja, da se vaš oglaševatelj in koliko nameravate potrditi.

Vselej pošljite točno in ob pravem času, ako želite imeti dobro poslugi. Prosimo vas, da to upoštevate.

Filip Gošina, upravitelj.

peti zaradi kvantitete? K vragu z višalicami! Z glavo bom krepko udaril ob zid in stvar bo končana. S svojo lastno glavo bom dosegel uspeh."

Državljan je zamislil, se zaletel in...

Kr-r-rah! Stena se je s treskom prelomila in državljani je zletel na ulico.

"No, no! Hvala! Živele kvaliteta in kvantiteta! Ura! Ha-ha!"

Vendar pa ni znozel in tudi v bolnico ga niso peljali.

Državljan je izpil še eno steklenico, se oddahnil in dejal:

"Glej! Končno sem našel, kar rabim. Ocetna kislina. Ta me ne bo pustila na cedilo. Ni-hče ni kriv moje smrti..."

Državljan se je z vročimi ustnicami dotaknil stekleničice in jo izpraznil do dna.

"Dobra stvar! Skoraj tako ko vino, samo malo mehkejša. Ali naj še eno izpraznim?"

Državljan je izpil še eno steklenico, zastokal in zamahnil z roko.

"Klobasa bi rad jedel in ikre. Jaz, norec, mislim na smrt, ko je pa življenje vendar tako lepo! To je kvaliteta! Marja, golobica, pojdi in mi prinesi še dvakratne ocetne kisline in eno klobaso. Vračje dober tek imam danes."

"No, pojedel sem in zdaj lahko malo pomislim na vse sladkosti življenja... Tfu! Kaj imam vendar v želodec? Oh, pred očmi se mi temni. Klobasa, oh klobasa! Sodrugi, pogini sem v borbi s kvaliteto! Življenje pa je tako le..."

S temi besedami je državljani legel na hrbet in umrl.

Sicer pa se je to itak akaladalo z njegovimi prvotnimi načrti.

(Is knjige "Prizni bolji" — Prevodil R. E.)

Gospod Zvočnik

Pri Hrastovih so dobili radio z zvočnikom. Vsa družina poslušala zvečer opero. Najprej se oglašal ženski glas. Vsi so navdušeni. Takoj nato se pa zasliši moški glas.

"Ampak gospod Zvočnik poje veliko lepše," se oglašal naenkrat triletni Petreček.

DOBRA RESTAVRACIJA

Rojaki obiščite mojo restavracijo, fina domača hrana, točna postrežba. Kosilo ali večerja se servira vsak čas, cena je 35c in 45 centov za obed. Se priporočamo.

LITTLE MAE'S RESTAURANT

3216 W. 26th St., Chicago, Ill.

NAROČNIKI POZOR!

Znamenje (March 31, 1931), pomeni, da vam je naročnina potekla ta dan. Pomnite je pravočasno, da vam lista ne uste-vimo. Ako lista ne prejmete, je mogoče vstavljati, kar ni bil plačan. Ako je vaš list plačan in ga ne prejmete, je mogoče vstavljati valed napakega naslova, pošljite nam dopisnice in navedite stari in novi naslov.

Naši zastopniki so vsi državni tajniki in drugi zastopniki, pri katerih lahko plačate naročnino.

Naročnina za celo leto je \$6.00 in za pol leta pa \$3.00. Člani SNPJ doplačajo \$4.50 za leto in za pol leta \$2.25.

Za mesto Chicago in Cicero za leto \$7.50, pol leta \$3.75, za člane \$6.50.

Za Evrope stane za pol leta \$4.50, za vse leto pa \$9.00.

Tednik stane v Evropi \$1.75. Člani doplačajo samo 50c za poštnino.

Naročnino lahko tudi sami pošljete na naslov:

Mladinski List stane za celo leto \$1.20.

Upravištvu "PROSVETA", 2657 S. Lawndale Ave., Chicago

SLOVENSKA NARODNA PODPORNA JEDNOTA

tedaja svoje publikacije in še posebno list Prosveta na klorati, ter potrebne agitacije svojih društev in članstva in za propagiranje svojih idej. Nihakar pa ne za propagando drugih poslovnih organizacij. Vsa organizacija ima običajno svoje glasilo. Torej agitatorični dopisi in naznanila drugih poslovnih organizacij in njih društev naj se ne pošiljajo listu Prosveta.

SNEŽNICE

Ne da se ujeti

V šoli pravi učitelj: "Petreček, povej mi kakšno številko!"

"27."

Da bi se prepričal o pozornosti učencev, zapiše učitelj na tablo: 72.

"Janeček, povej še ti kakšno številko!"

"95."

Zopet napiše učitelj na tablo ravno obratno: 59.

"Jurček, zdaj mi pa še ti povej katero!"

Jurček vstane in reče: "Zapišite 33! Mene že ne boste ujeli."

O pravem času

Mala Micka Joka. "Zakaj se pa jokaš?" jo vpraša mati.

"Včeraj sem padla in se udarila na koleno."

"Zato se pa menda ni treba danes jokati!"

"O, pač — saj včeraj te ni bilo doma."

Strah

"Mamica, kaj so to prav za prav Mormoni?"

"To so ljudje, ki imajo po več žen."

"Joj, mamica, potem pa mormonskega otroka pretepaajo vse žene zaporedoma!"

"NU LIFE" ZA VAŠE BATERIJE

"Nu Life" vam, takoj napolni vašo baterijo brez vsakih težav, bodisi za vaš radio ali avtomobil.

Potrebujemo zastopnike.

Pišite za pojasnila na naslov:

MATHEW GNUS,

R. D. 1. Box 310,

McClellandtown, Pa.

—(Adv.)

Pismo

Mati piše s kmetov svojemu sinu študentu v mesto: "Ljubi moj sin! Tukaj Ti pošiljam nov telovnik. Gumbi sem odrezala, da bi zavoj ne bil pretežak. Skri-la sem jih v gornji šepček telovnika. — Srčno te poljublja Tvoja mati."

Petreček vpraša v šoli svojega prijatelja Jožka: "No, kaj imaš pa danes na kruhu?"

"Nič!" odvrne Jožek. "Mi je mo vedno suh kruh s sirovim maslom."

NAROČITE SI DNEVNIK LIST PROSVETA

Členi list (sestra) S. N. P. J.

Po sklepu 8. redne konvencije se sedaj lahko naroči na list Prosveta in priložje eden, dva ali tri člane iz ene družine in iz enega naslova k eni naročnini. List Prosveta stane za vse enako, za člane ali nečlane \$6.00 za leto in \$3.00 za pol leta. Če pa želite plačati pri ansementu \$1.20 za tednik, se jim to priložje k naročnini. Mi priložje enega, dva ali tri člane k eni družini k eni naročnini. Torej sedaj ni vzroka, reči, da je list predrag za člane S. N. P. J. List Prosveta je vaša lastnina in gotovo lahko v vsaki družini nekdo, ki bi rad čital list vsak dan. Torej sedaj pošljite, da se tudi vi naročite na dnevnik Prosveta. Cena lista Prosveta je:

Za Zdrži. države in Kanado \$6.00	Za Cicero in Chicago je.....\$6.00
1 tednik in.....4.50	1 tednik in.....4.50
2 tednika in.....2.25	2 tednika in.....2.25
3 tednika in.....2.25	3 tednika in.....2.25

Izpolnite spodnji kupon, priložite potrebno vsoto denarja ali Money Order v znesku in si naročite Prosveto, list, ki je vaša lastnina.

Pošljite:—Vselej kakor hitro kateri teh članov preneha biti član SNPJ, ali če se preseli proč od družine in bo zahteval sam svoj list tednik, tak moral tisti član iz dotične družine, ki je tako skupno naročen na dnevnik Prosveto, to takoj naznaniti upravitelstvu lista, in obenem doplačati dotično vsoto listu Prosveta. Ako tega ne stori, tedaj mora upravitelstvo listu datum za to vsoto naročniku.

PROSVETA, SNPJ, 2657 So. Lawndale Ave., Chicago, Ill.

Priložimo pošljamo naročnino za list Prosveta vsoto \$.....

Ime.....Čl. društva št.....

Naslov.....

Mesto.....Država.....

Nov naročnik.....Star naročnik.....

Ustavite tednik in ga pripilite k moji naročnini od sledečih članov družine:

Ime.....Čl. društva št.....

Ime.....Čl. društva št.....

Ime.....Čl. društva št.....

PRIDRUŽITE SE

VELIKEMU IZLETU

DNE 29. MAJA TEGA LETA, NA
ORJAŠKEM PARNIKU

MAJESTIC

od White Star Linije, kateri prevozni v pet in pol dne. Na parniku bo izvrstna posluga, dobra jedila in pijača; velike zračne kabine in prostorne društvene dvorane.

Velik popust se dobi, ako se vzame povratna karta.

Za pojasnila obrnite se na:

KASPAR AMERICAN STATE BANK

1900 BLUE ISLAND AVE.

CHICAGO, ILL.

Tiskarna S. N. P. J.

SPREJEMA VSA

V TISKARSKO OBRT SPADAJOČA DELA

Tiska vabila za veselice in shode, vizitnice, časnike, knjige, koledarje, letake itd. v slovenskem, hrvaškem, slovaškem, češkem, nemškem, angleškem jeziku in drugih

VODSTVO TISKARNE APELIRA NA ČLANSTVO S.N.P.J. DA TISKOVINE NAROČA V SVOJI TISKARNI

Vsa pojasnila šaje vodstvo tiskarne. Cene umerni, umijsko delo prve vrste.

Želite se informacije na našoj?

S. N. P. J. PRINTERY

2657-59 So. Lawndale Avenue

CHICAGO, ILL.

TAM SE DOBE NA ŽELJO TUDI VSA USTRENA POJASNILA